

**UCHWAŁA NR XXV/225/2016
RADY GMINY BOLESŁAW**

z dnia 28 listopada 2016 r.

**w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie dla Gminy Bolesław na lata 2017-2021.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390)

Rada Gminy Bolesław uchwała:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Bolesław na lata 2017 - 2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bolesław i Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławiu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2017 r.

Przewodniczący Rady

mgr Ewa Dychtoń

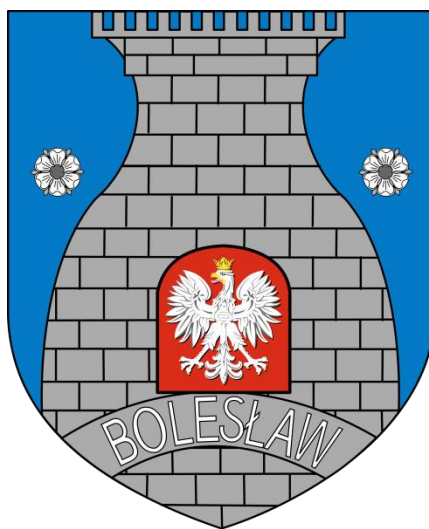
Załącznik

Do Uchwały Nr XXV/225/2016

Rady Gminy Bolesław

z dnia 28.11.2016 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY BOLESŁAW NA LATA 2017-2021

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	3
2.	PODSTAWY PRAWNE	4
3.	DIAGNOZA PRZEMOCY W RODZINIE	5
3.	1. ANALIZA DANYCH DEMOGRAFICZNYCH	5
3.	1. ANALIZA PRZEMOCY W RODZINIE W KONTEKŚCIE DANYCH INSTYTUCJONALNYCH	8
3.	2. ANALIZA BADAŃ ANKIETOWYCH PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	10
3.	3. ANALIZA BADAŃ ANKIETOWYCH PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW	15
4.	METODA TWORZENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY BOLESŁAW	19
5.	IDENTYFIKACJA CELU GENERALNEGO I PRIORYTETÓW	20
6.	WSKAŹNIKI REALIZACJI	23
7.	HARMONOGRAM REALIZACJI	27
8.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	31
9.	MONITORING I EWALUACJA	34
10.	SPIS TABEL, MAP I WYKRESÓW	36

1. Wstęp

Zjawisko przemocy w relacjach rodzinnych stanowi poważne wyzwanie dla samorządów lokalnych, które zgodnie z preambułą do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także podejmować działania służące zwiększaniu skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (...), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zgodnie z art.3 w/w ustawy osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się pomocy, w szczególności w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną;
- 4) zapewnienia, na żądanie osoby dotkniętej przemocą, bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Art.6 w/w ustawy określa zadania własne gminy, w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, do których należą:

1. tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
3. opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie
4. prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

W Gminie Bolesław funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy Zespołu Interdyscyplinarnego, pomocy psychologicznej dla ofiar w rodzinie, pomocy prawnej, socjalnej, oraz ścisłej współpracy instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, przybierającym różne formy, w tym:

- przemocy fizycznej, obejmującej wszelkie działania, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne, np.: bicie, popychanie, kopanie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy itp.,
- przemocy psychicznej, obejmującej działania krzywdzące, które wykorzystują mechanizmy procesów psychologicznych, np.: poniżanie, wyzywanie, stosowanie gróźb, naśmiewanie się z poglądów, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów
- przemocy seksualnej, polegającej na naruszaniu intymności pożycia, np.: wymuszanie pożycia, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, sadystyczne formy współżycia, narażanie dzieci na kontakt z pornografią i zachowaniami seksualnymi itp.,
- przemocy ekonomicznej, dotyczącej warunków materialnych, opierającej się zazwyczaj na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy, np.: niezaspokojenie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, itp.,
- przemocy zaniedbania, stosowanej najczęściej wobec dzieci.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem wieloaspektowym, dlatego pomoc rozpatrywana musi być w wielu wymiarach, tj. prawnym, psychologicznym, społecznym i moralnym.

2. Podstawy prawne

Program realizowany będzie w oparciu o następujące przepisy:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks Karny
6. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
8. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
9. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020

3. Diagnoza przemocy w rodzinie

W niniejszym raporcie przedstawiono wyniki badań nad przemocą domową. Badania diagnostyczne zakładały wykonanie diagnozy w trzech obszarach.

Pierwszym obszarem, który został podany szczegółowej analizie badawczej, była skala i zakres przemocy instytucjonalnej. Dokonano analizy dokumentów zastanych m.in. sprawozdania realizacji zadań oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jak również działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i jego zespołów roboczych.

Drugim obszarem, który pozostawał w kręgu zainteresowań badawczych było poznanie świadomości w badanym obszarze młodzieży szkolnej. Badaniu zostali poddani uczniowie szkół gimnazjalnych w Bolesławiu, Krzykawie i Podlipiu. Przeprowadzona diagnoza opierała się na reprezentatywnych badaniach, prowadzonych wśród młodzieży szkolnej, w których wzięło udział łącznie 50 uczniów. Ogólnym celem badania było zdiagnozowanie postrzegania przez młodzież szkolną zjawiska przemocy domowej oraz zidentyfikowanie na podstawie składanych deklaracji czy przemoc dotyczy młodzieży szkolnej i jeśli tak, to jaka to jest skala. Ponadto próbowano dokonać inwentaryzacji relacji wewnątrzrodzinnych. Celem uzyskania założonych celów zostało przeprowadzone badanie ankietowe, z wykorzystaniem ankiety papierowej.

Badanie dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, jak również poczucia bezpieczeństwa na terenie gminy oraz w miejscu zamieszkania, zostało przeprowadzone również wśród 56 mieszkańców.

3. 1. Analiza danych demograficznych

W 2015 roku, Gminę Bolesław zamieszkiwało 7754 mieszkańców. Najwięcej osób mieszkało w Bolesławiu, stanowiąc 31,5%. Kolejną miejscowością pod względem liczby mieszkańców było Podlipie, w którym mieszkało 14,9% mieszkańców. Trzecią miejscowością była Krzykawka, której udział procentowy wyniósł 10,0%. Pozostałe dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Bolesław w 2015 roku wg miejscowości

Jednostka	2015 rok	
	Razem	%
Bolesław	2443	31,5
Hutki	207	2,7
Kolonia	674	8,7
Krażek	138	1,8
Krze	254	3,3
Krzykawa	438	5,6
Krzykawka	779	10,0
Laski	751	9,7
Małobądz	380	4,9
Międzygórze	145	1,9
Podlipie	1156	14,9
Ujków	389	5,0
Razem	7754	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Bolesławiu

Ekonomiczne grupy wiekowe

Ekonomiczne grupy wiekowe, to grupy ludności z uwagi na wiek zdolności do pracy tj. wiek przedprodukcyjny, czyli osoby młode do 17 roku życia, wiek produkcyjny, czyli kobiety od 18 do 59 roku życia oraz mężczyźni od 18 do 64 roku życia i wiek poprodukcyjny w przypadku kobiet powyżej 60 roku życia i mężczyzn powyżej 65 roku życia.

Badania struktury wieku wg ekonomicznych grup, pozwalają na wyznaczenie zależności pomiędzy tymi grupami, co odgrywa dużą rolę w analizie „procesu demograficznego starzenia się ludności tj. stałego zwiększania się liczby i udziału osób starszych w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Głównymi czynnikami powodującymi takie zmiany są: 1 - zmniejszająca się corocznie liczba urodzeń, 2 - przedłużanie się przeciętnej długości trwania życia, 3 - przesuwanie się przez kolejne grupy wieku ludności, roczników wyżowych i niżowych. Im wyższy stopień rozwoju społeczno – gospodarczego, im wyższy poziom opieki społecznej, tym wyższe stadium procesu starzenia się ludności”¹.

Struktura wieku ekonomicznego mieszkańców Gminy Bolesław przedstawiała się następująco: udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosił 16,9% w 2014 roku

¹ J. Holzer „Demografia”, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003r., str. 139

i zmniejszył się do 16,5% w 2015 roku. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym przekroczył 21% i ma tendencję rosnącą.

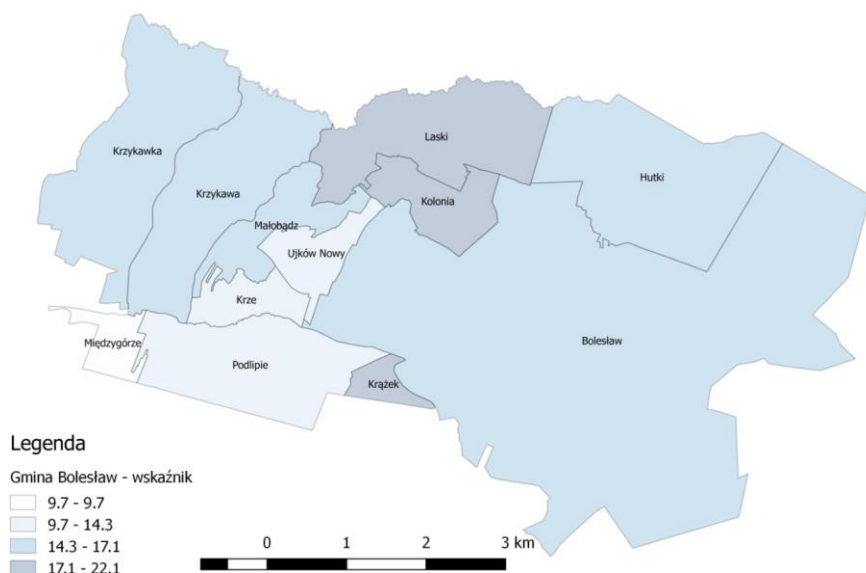
**Tabela 2. Struktura wieku ekonomicznego mieszkańców Gminy Bolesław
w latach 2014-2015**

wiek	2014 rok	2015 rok
przedprodukcyjny	16,9	16,5
produkcyjny	61,9	61,4
poprodukcyjny	21,2	22,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Bolesławiu

Należy więc uznać Gminę Bolesław za „starą demograficznie”. Relacje między ludnością w wieku przedprodukcyjnym, poprodukcyjnym a produkcyjnym, wyrażają wskaźniki obciążeń demograficznych. Wskaźnik obciążenia ludnością w wieku poprodukcyjnym, czyli liczba osób w wieku powyżej 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn na 1000 mieszkańców stanowi „ważne wyzwanie dla polityki społeczno – ekonomicznej państwa w zakresie świadczeń emerytalnych”.²

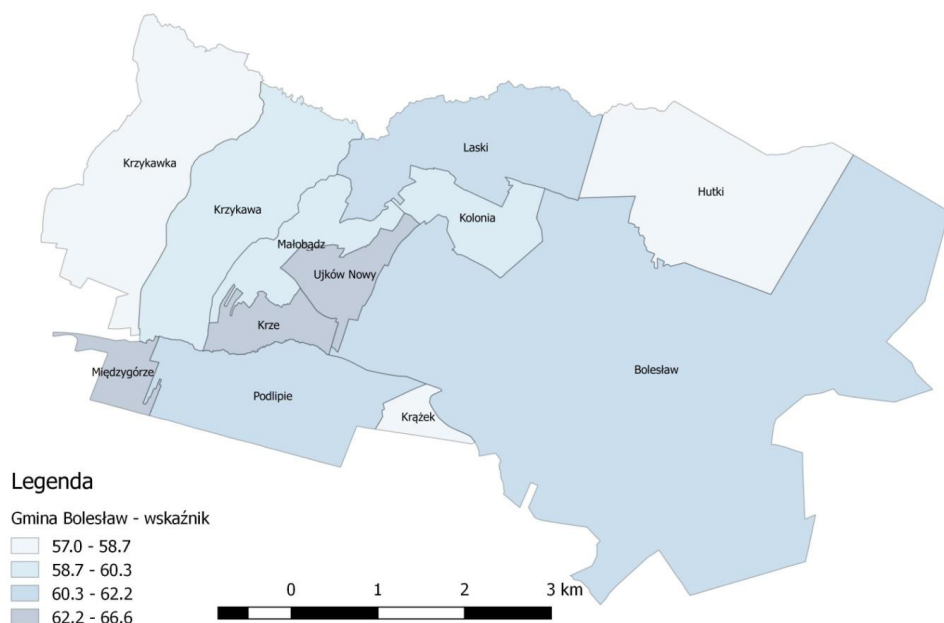
**Mapa 1. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców
danej miejscowości w 2015 roku**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG

²S. Kurek, „Typologia starzenia się ludności Polski w ujęciu przestrzennym”, Wyd. AP Kraków, Prace monograficzne nr 497, str. 63

Mapa 2. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców danej miejscowości w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG

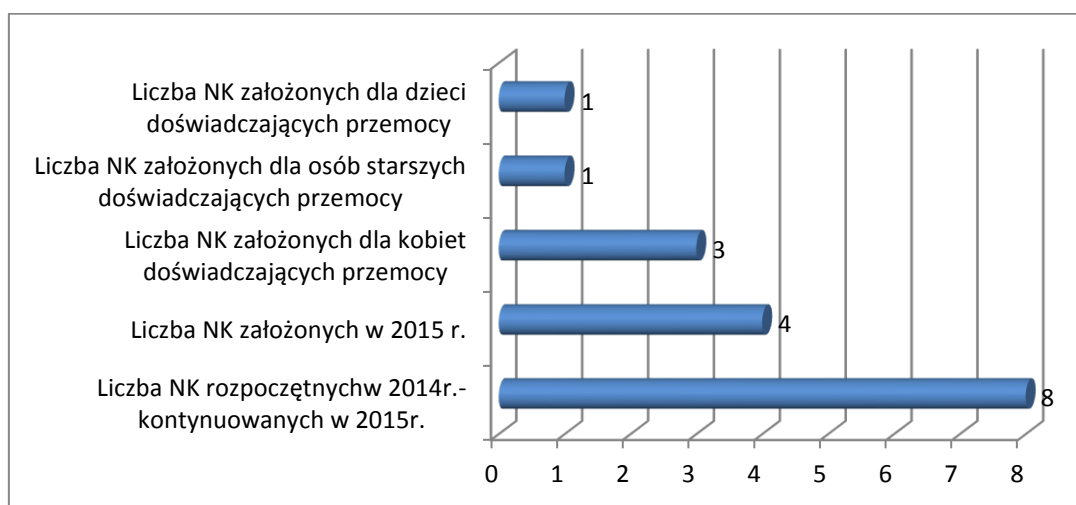
3. 1. Analiza przemocy w rodzinie w kontekście danych instytucjonalnych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławiu, realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy, w różnych jej formach współpracuje z: Policją, Sądem, Dyrektorami szkół i pedagogami szkolnymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Interwencji Kryzysowej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz stowarzyszeniami. W celu realizacji zadań określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Bolesław uruchomiono gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i jego grup roboczych.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań w/w. podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2015 roku Zespół Interdyscyplinarny spotykał się 4 razy. Powołano 4 grupy robocze. Łączna liczba rozpoczętych procedur Niebieskiej Karty w 2014 roku i kontynuowanych w 2015 roku wynosiła 8. Założono również 4 nowe Niebieskie Karty w 2015 roku: 3 założone przez Policję i 1 przez pomoc społeczną.

Wykres 1. Procedura „Niebieskie Karty” w Gminie Bolesław

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

W ramach pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie funkcjonuje w gminie Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie. W punkcie zatrudnionych jest 6 specjalistów, w tym psycholog, 3 terapeutów, radca prawny i mediator oraz 3 pracowników socjalnych. Udzielono porady w zakresie przemocy dla 15 osób w 2015 roku (łącznie 94 porady).

Dla osób uwikłanych w przemoc lub zagrożonych przemocą w rodzinie powstały grupy wsparcia, których działania były kontynuowane w 2015 roku. Dla łącznej grupy 20 osób stworzono 2 grupy wsparcia. Pierwsza dla osób, które uczestniczyły w Treningu umiejętności wychowawczych, a drugą grupę stanowiła młodzież i dzieci (grupa socjalizacyjna). Prócz tego powstała trzecia grupa wsparcia, dla 41 osób, która uczestniczyła w Treningu umiejętności społecznych, pomagającym w utrzymaniu abstynencji. W 2015 roku brało w nim udział 4 sprawców przemocy.

W Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie świadczone było poradnictwo psychologiczne dla 4 osób, poradnictwo prawne dla 3 osób oraz poradnictwo rodzinne dla 4 osób. Prócz tego udzielono poradnictwa socjalnego dla 12 osób, w ramach kontaktu członków grup roboczych podczas prowadzonej procedury interwencyjnej „Niebieskiej Karty”.

Podejmowane są również wszelakie działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą. Prócz wymienionego wcześniej poradnictwa i działań interwencyjnych udzielana jest także

pomoc we właściwym wypełnianiu ról rodzicielskich, pomoc w nauce, pomoc w wychowaniu, pomoc w przystosowaniu się dzieci i młodzieży do środowiska, pomoc w codziennych czynnościach, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc socjalna, pomoc w uzyskaniu świadczeń instytucjonalnych, doradztwo, oraz monitoring. Prowadzone są również programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży np. „Porozmawiajmy o przemocy rówieśniczej. Przemoc psychiczna i społeczna oraz jej skutki dla małoletnich”, a także przeprowadzano wywiady profilaktyczne.

Prócz tego w 2015 roku odbyły się 4 lokalne kampanie społeczne: „Przeciw przemocy”, „Dzień życzliwości”, „Dzień profilaktyki”, „Dzień bez przemocy”. Zorganizowano 2 spotkania informacyjne ze społecznością lokalną. Rozpowszechniano materiały informacyjno – edukacyjne na terenie zakładów użyteczności publicznej, zakładów pracy, poczcie, banku, stacji paliw. Podejmowano współpracę ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju i Promocji Gminy Bolesław, Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Dobroczynnym w Kluczach, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olkuszu oraz kościołami i związkami wyznaniowymi.

Wg danych z Komisariatu Policji w Bukowni, w 2015 roku stwierdzono 2 przypadki przestępstw znęcania się nad osobą najbliższą. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie wg danych procedury Niebieska Karta wyniosła: 3 osoby dorosłe i 3 dzieci. Z kolei liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że dopuszczają się przemocy, wg danych procedury Niebieskiej Karty wyniosła 4 osoby.

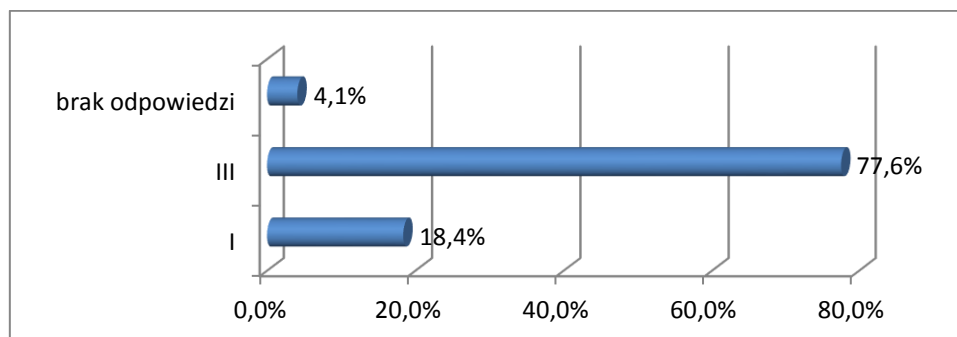
3. 2. Analiza badań ankietowych przeprowadzonych wśród młodzieży szkolnej

Prezentowana diagnoza opiera się na reprezentatywnych badaniach, prowadzonych w szkołach gimnazjalnych realizujących obowiązek szkolny na obszarze Gminy Bolesław (Gimnazjum Bolesław, Krzykawa i Podlipie). Ankiety zostały rozdysponowane wśród uczniów w/w placówek oświatowych – udział w badaniu miał charakter dobrowolny. Analiza udzielonych odpowiedzi wskazuje, że 50 uczniów wyraziło chęć udziału w badaniu. Jedna ankietę została odrzucona. Do analizy wyników wzięto pod uwagę 49 poprawnie wypełnionych ankiet (jako 100%).

W ankiecie wzięło udział 38 uczniów klas 3 gimnazjów i 9 uczniów klas 1 gimnazjum. Dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi na zadane pytanie w metryczce o klasę. Ze

względna płeć respondentów, po 46,9% stanowiły kobiety i mężczyźni, a 3 osoby nie udzieliły odpowiedzi.

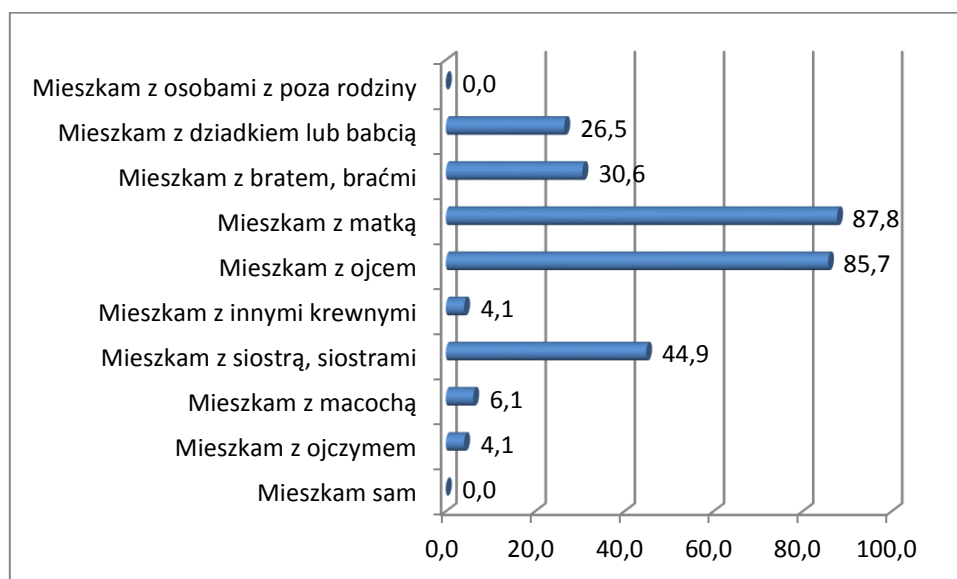
Wykres 2. Udział procentowy reprezentatywnej młodzieży szkolnej, wg klasy

Źródło: Opracowanie własne

Kolejnym obszarem analizy była struktura rodziny badanej młodzieży szkolnej. Ankietowani mogli odpowiadać na pytanie w formie wielokrotnego wyboru. 87,8% uczniów mieszka z matką, 85,7% z ojcem, 44,9% z siostrą/siostrami, 30,6% z bratem/braćmi. Były również rodziny wielopokoleniowe oraz niepełne.

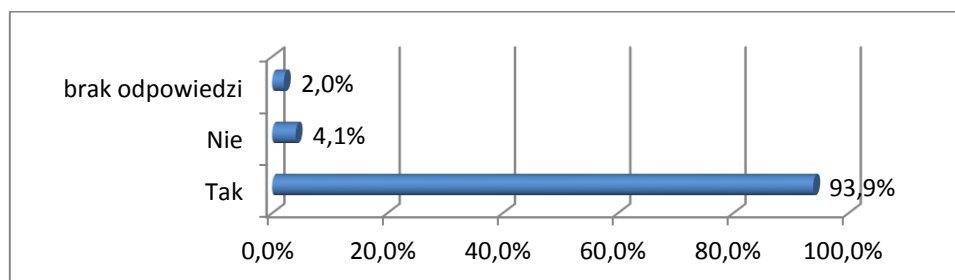
Wykres 3. Struktura rodziny badanej młodzieży szkolnej

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani zostali zapytani o poczucie bezpieczeństwa wśród swojej rodziny. 93,9% uczniów czuje się bezpiecznie, 4,1% nie czuje się bezpiecznie wśród rodziny a 2,0% nie udzieliło na to pytanie odpowiedzi.

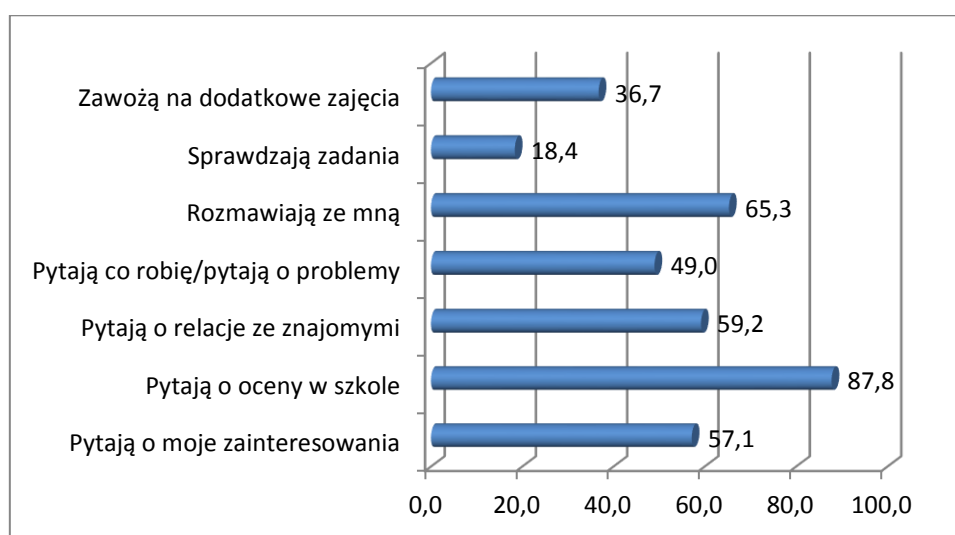
Wykres 4. Czy czujesz się bezpiecznie wśród najbliższej rodziny?

Źródło: Opracowanie własne

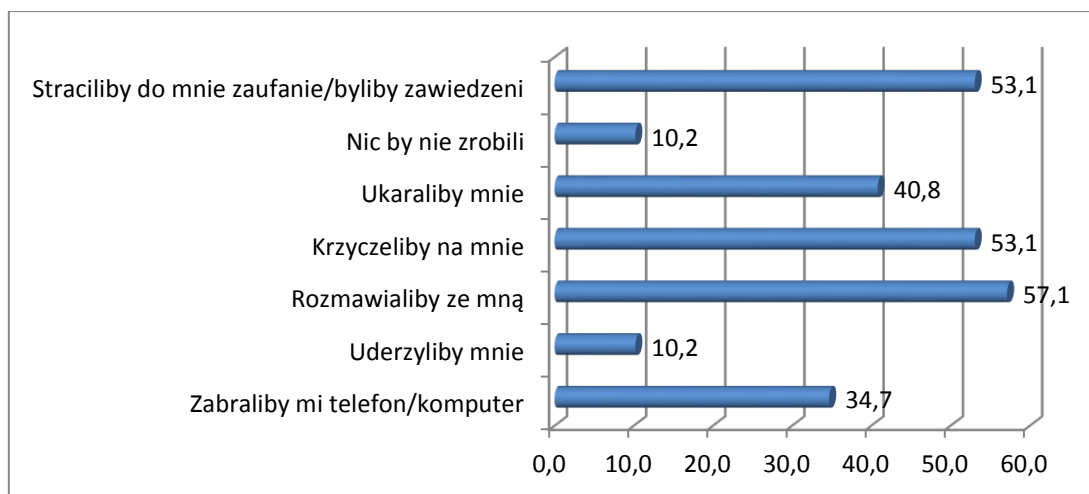
Aby lepiej poznać relacje panujące w domu pomiędzy dziećmi a ich rodzicami, zadano pytanie o to, w jaki sposób rodzice okazują zainteresowania sprawami swoich dzieci. Drugie pytanie dotyczyło reakcji rodziców na palenie/picie swoich dzieci (wg uczniów). Na oba przedstawione pytania uczniowie mogli udzielać wielokrotnej odpowiedzi. Według ankietowanych, najczęściej rodziców pyta o oceny w szkole (87,8%) oraz rozmawia ze swoimi dziećmi (65,3%). Ponad połowa uczniów zaznaczyła również, że rodzice rozmawialiby nimi. Również tyleż samo odpowiedzi wskazywało, że rodzice straciliby zaufanie do swoich dzieci.

Wykres 5. W jaki sposób rodzice okazują zainteresowania Twoimi sprawami?

Źródło: Opracowanie własne

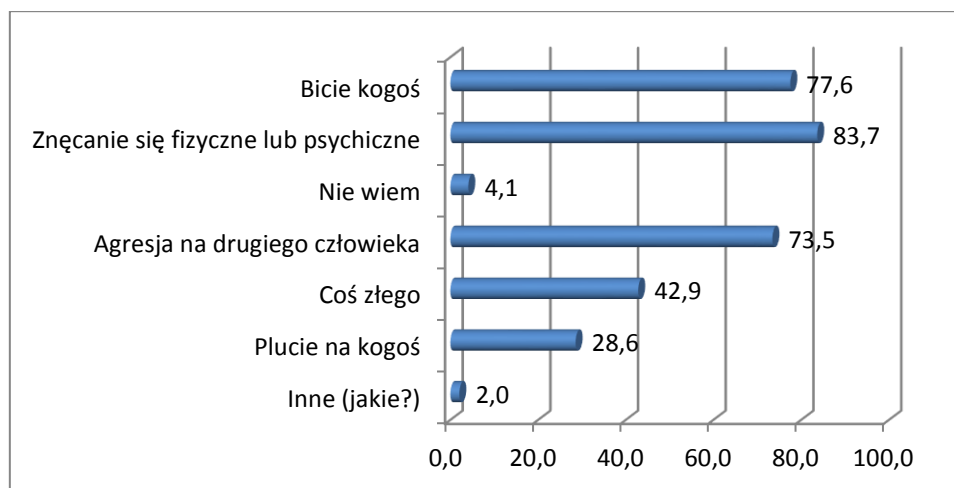
Wykres 6. Jak zareagowaliby rodzice/opiekunowie według Ciebie, gdyby dowiedzieli się, że np. paliłeś/aś, /piłeś/aś?

Źródło: Opracowanie własne

Zapytano uczniów, co oznacza dla nich przemoc? Było to pytanie wielokrotnego wyboru. Dla większości uczniów przemoc to znęcanie się fizyczne lub psychiczne (83,7%) oraz bicie kogoś (77,6%). Nie wszyscy uczniowie jednak odpowiedzieli na to pytanie (4,1%).

Wykres 7. Co oznacza dla Ciebie przemoc?

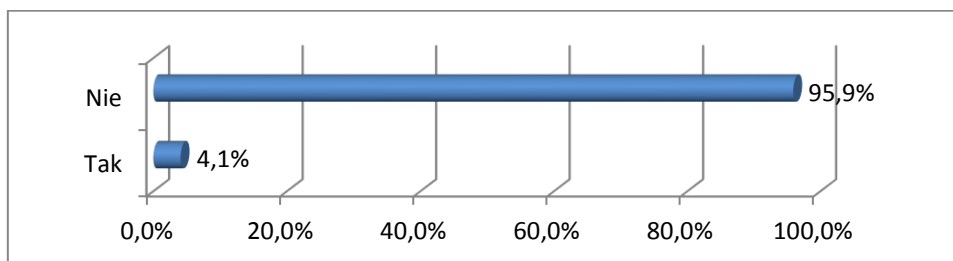

Źródło: Opracowanie własne

3.2.1 Przemoc w otoczeniu i doświadczeniu młodzieży

Ankietowanym zadano bezpośrednie pytanie, o doświadczenia przemocy. Uzyskano 95,9% odpowiedzi negatywnych. 4,1% uczniów doświadczyło przemocy.

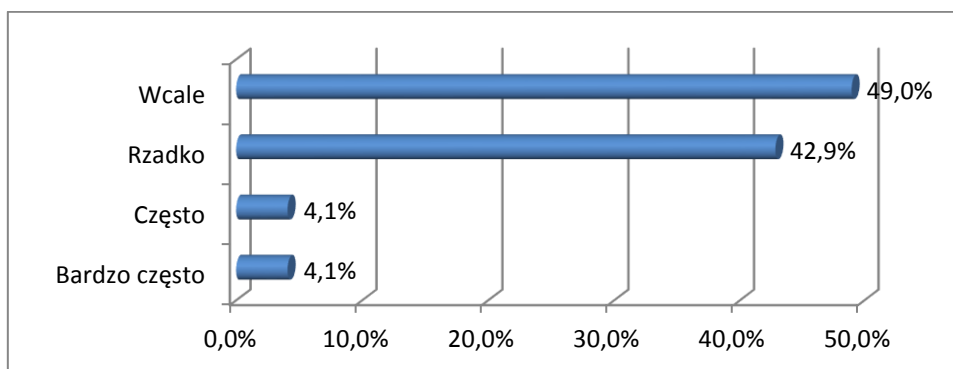
Wykres 8. Czy doświadczyłeś/łaś przemocy w Twojej rodzinie?

Źródło: Opracowanie własne

Zadano również pytanie o częstotliwość doznawanej przemocy. Niemal połowa uczniów uznała, że wcale nie doznaje przemocy (49,0%). Jednak 42,9% uczniów uznało, że przemocy doznają „rzadko”. Po 4,1% określiło że „bardzo często” i „często”.

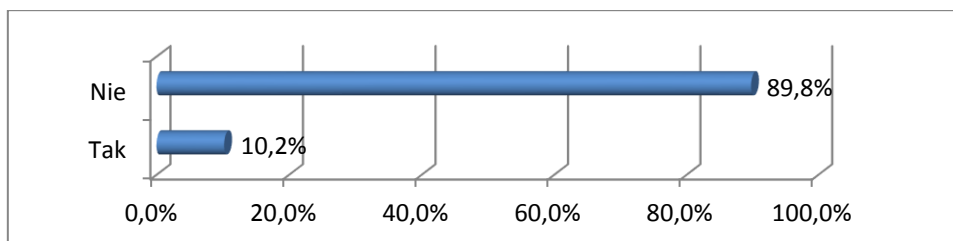
Wykres 9. Jak często doznajesz przemocy?

Źródło: Opracowanie własne

Przeważająca większość badanej młodzieży wskazała w pytaniu ankietowym, że nie była świadkiem przemocy wobec członków ich rodziny (89,8%), zaś 10,2% udzieliło odpowiedzi twierdzącej na zadane pytanie.

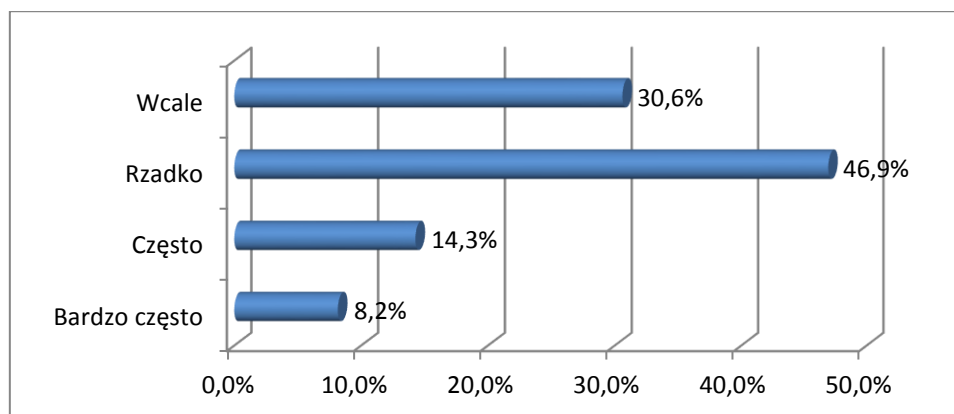
Wykres 10. Czy byłeś/łaś świadkiem przemocy w Twojej rodzinie?

Źródło: Opracowanie własne

Zadano również pytanie: Jak często byłeś/aś świadkiem przemocy? Najwięcej uzyskano odpowiedzi wskazujące na „rzadko” (46,9%), a na drugim miejscu pod względem udziału procentowego odpowiedź „wcale”. 14,3% uczniów często jest świadkiem przemocy, a 8,2% uczniów nawet bardzo często.

Wykres 11. Jak często byłeś/aś świadkiem przemocy?

Źródło: Opracowanie własne

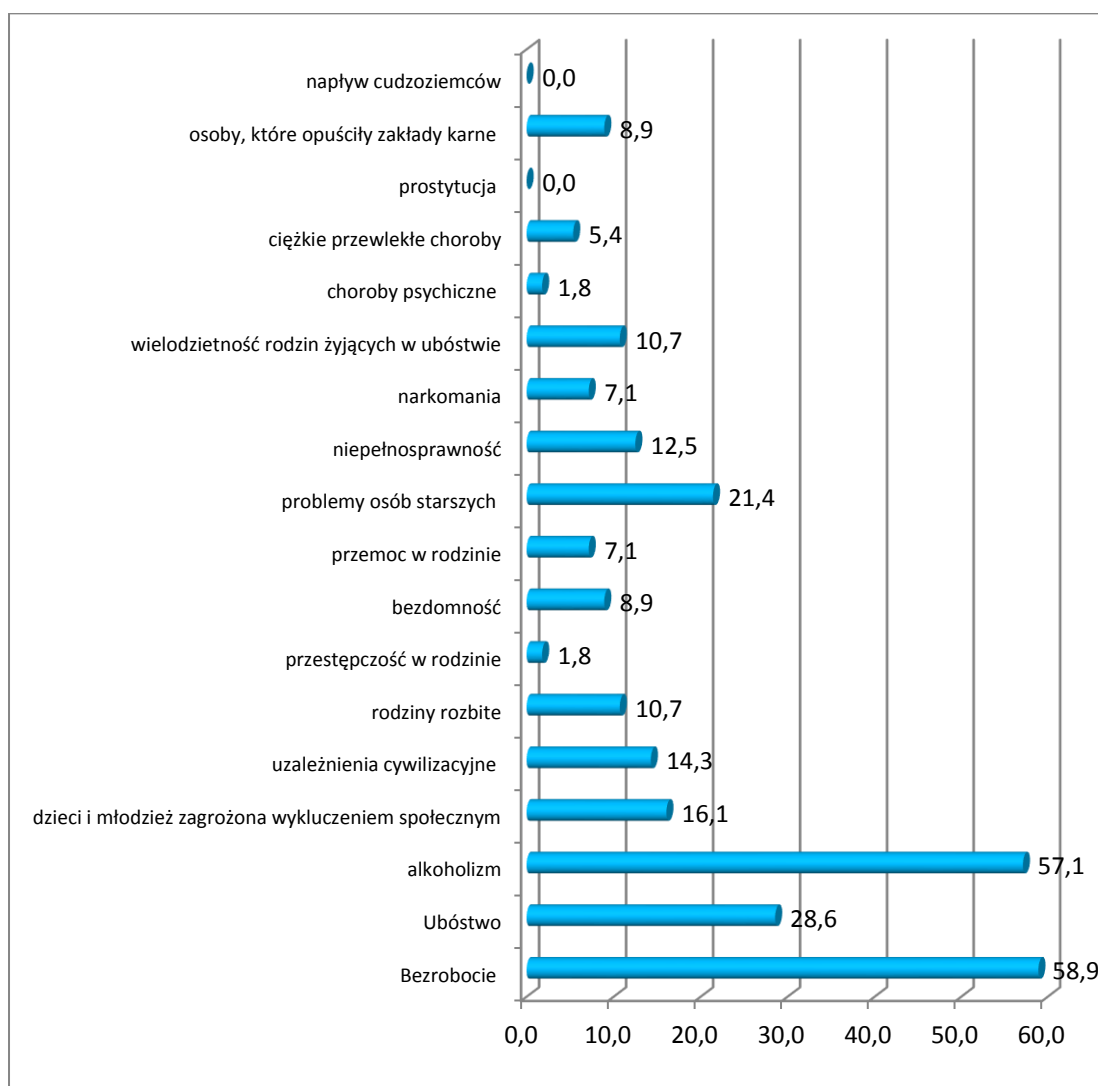
3. 3. Analiza badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców

Przeprowadzono badania ankietowe wśród 56 mieszkańców Gminy Bolesław.³ Grupa badanych składała się z 42 kobiet i 14 mężczyzn. Wśród pytań, które zadano ankietowanym, znalazły się pytania o poczucie bezpieczeństwa w Gminie Bolesław oraz w miejscu swojego zamieszkania, o najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie gminy, w tym również przemoc. Poproszono także o ocenę miejsca zamieszkania pod różnym względem, w tym pod względem zagrożenia agresją, wandalizmem, o zasięg patologii, ocenę pomocy społecznej dla najuboższych osób oraz ochrony mienia bezpieczeństwa w domu.

Ankietowani odpowiadali na pytanie dotyczące najważniejszych problemów społecznych w Bolesławiu. 7,1% osób uznało przemoc w rodzinie za jeden z najważniejszych problemów społecznych.

³ Badania ankietowe zostały przeprowadzone na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji Bolesławia na lata 2016-2026

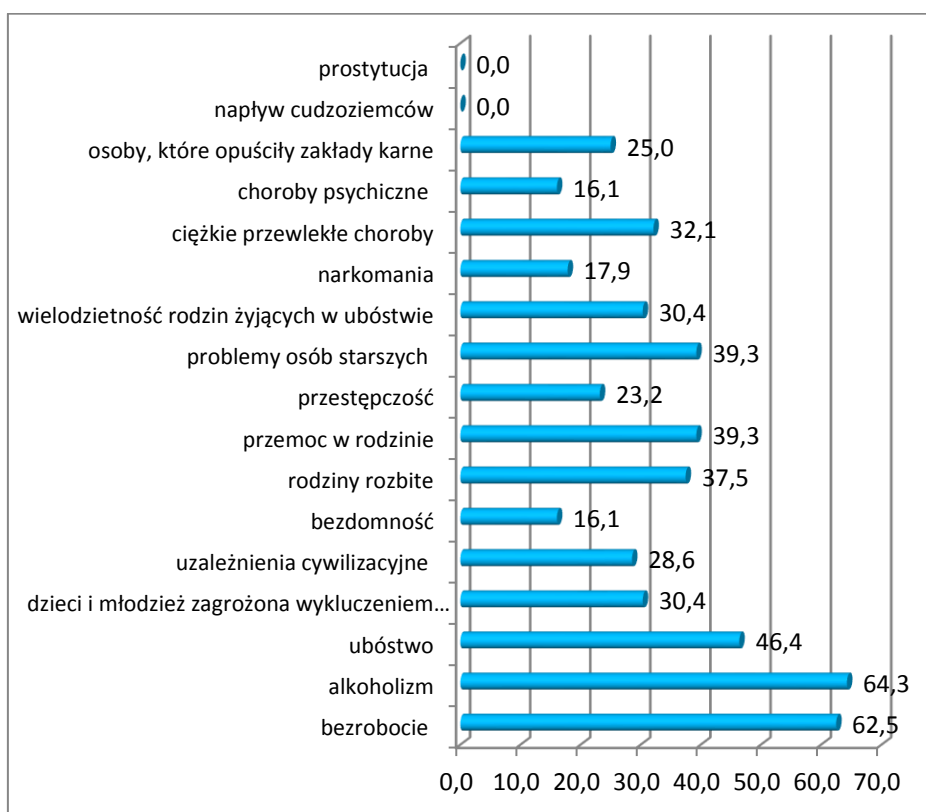
**Wykres 12. Proszę wskazać najważniejsze problemy społeczne w Bolesławiu
wywierające największy wpływ na jakość życia w Bolesławiu (wskaz trzy najważniejsze
problemy)**

Źródło: opracowanie własne

Wypowiedziano się również na temat głównych problemów społecznych występujących na terenie Bolesławia (pytanie wielokrotnego wyboru). 39,3% uznała przemoc za jeden z głównych problemów społecznych, a 23,2% uznała przestępczość za jeden z głównych problemów społecznych.

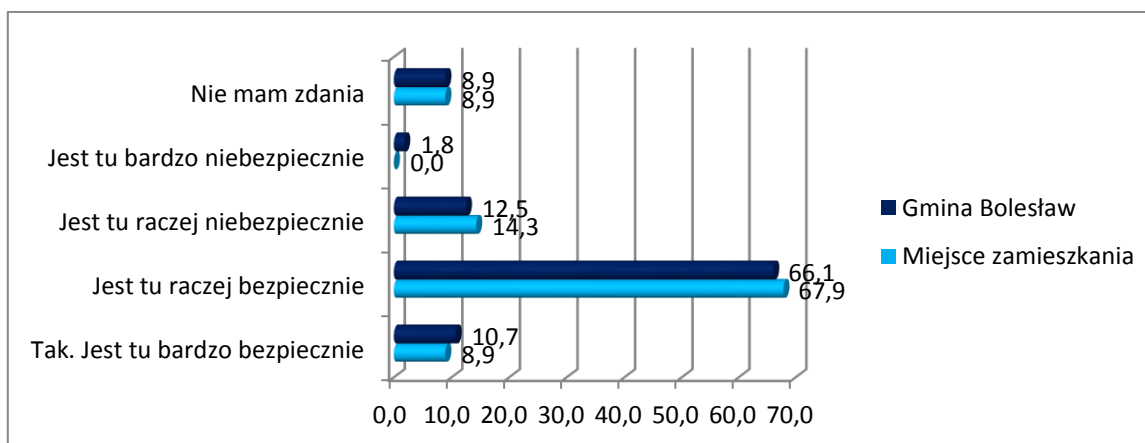
Wykres 13. Wskaż główne problemy społeczne występujące w Bolesławiu

Źródło: opracowanie własne

Osoby ankietowane zapytano również o poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania oraz czy uważają Gminę Bolesław za bezpieczną. 67,9% uznało swoje miejsce zamieszkania za raczej bezpieczne, a 14,3% za raczej niebezpieczne. Z kolei Gmina Bolesław w 66,12% została uznana za raczej bezpieczną a 12,5% uznało ją za raczej niebezpieczną.

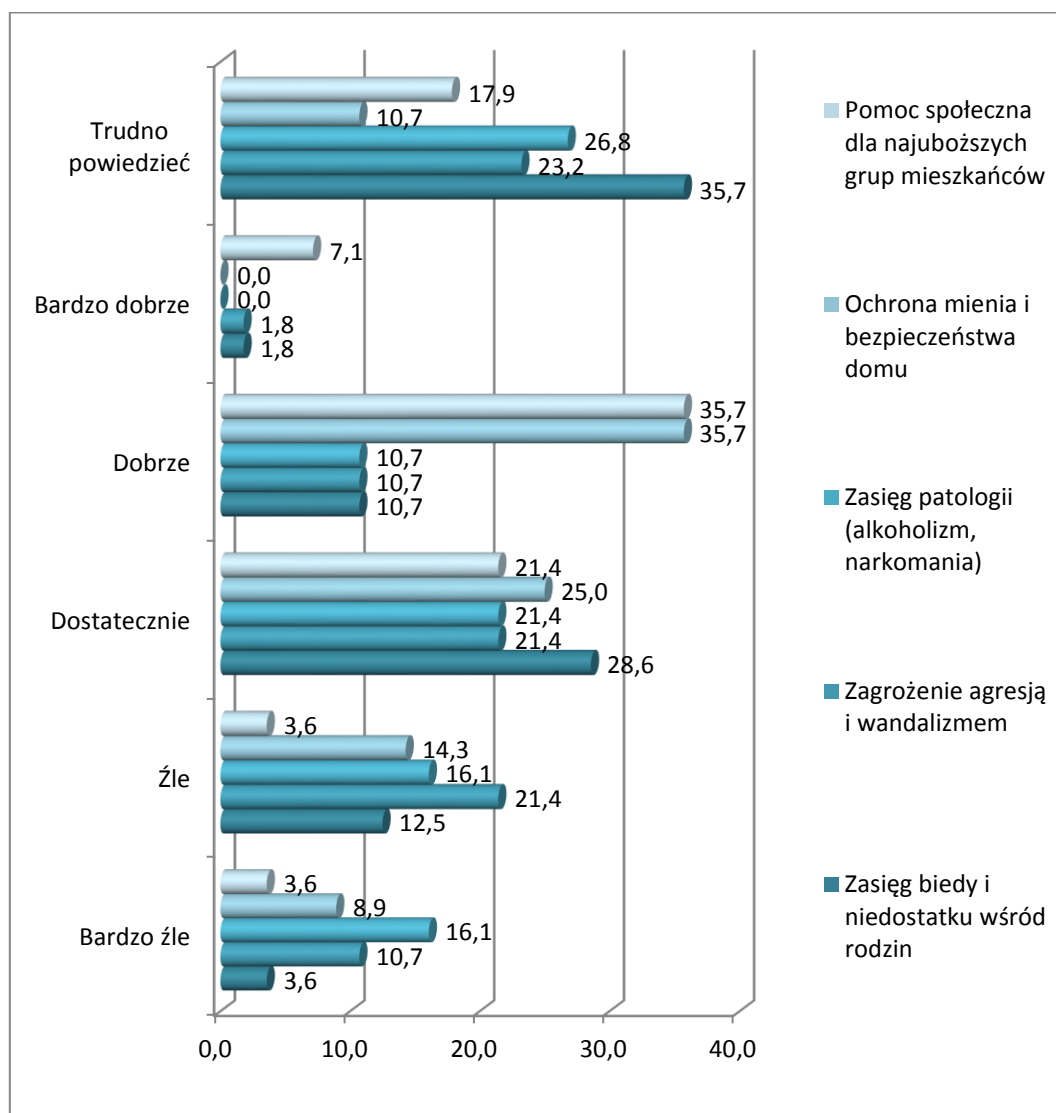
Wykres 14. Czy według Pani/Pana miejsce Pani/Pana zamieszkania, Gmina Bolesław jest bezpieczne/a?

Źródło: opracowanie własne

Poproszono również mieszkańców o ocenę miejsca zamieszkania pod różnym względem. Ankietowani mieli możliwość oceny w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało bardzo źle, 5 – bardzo dobrze, a odpowiedź - 6 oznaczała „trudno powiedzieć”. Ochronę mienia i bezpieczeństwa w domu, 35,7% uznało jako „dobrą”, zaś 21,4% jako „dostateczną”. Na poniższym wykresie przedstawiono wybrane kategorie do oceny.

Wykres 15. Ocena miejsca zamieszkania pod różnym względem (wybrane)

Źródło: opracowanie własne

4. Metoda tworzenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Bolesław

Przy tworzeniu programu przeciwdziałania przemocy wybrano metodę MAPS (Metodę Aktywnego Planowania) z elementami ZOPP (Planowanie Projektu Zintegrowane na Cel) jako najbardziej odpowiednich dla efektywnego i wielokierunkowego przygotowania kierunków polityki społecznej. Planowanie społeczne oparte na metodzie MAPS i ZOPP bazuje na bezpośrednich wynikach diagnozy społecznej gminy oraz przedstawicieli instytucji gminnych oraz wiedzy ekspertów. Niemniej główną metodą tworzenia kierunków działania polityki społecznej były analizy dokumentów.

Proces konstruowania głównych kierunków polityki społecznej gminy przebiegał według omówionych poniżej czterech etapów:

- 1. Diagnoza przemocy w środowisku lokalnym** - której celem było zidentyfikowanie głównych grup problemów i kwestii społecznych w gminie w oparciu o wyniki badania ankietowego oraz dostępne analizy dotyczące przemocy i uporządkowanie ich w związku przyczynowo – skutkowe.
- 2. Analiza głównych celów programu** - które umożliwiły wskazanie celów i ich wzajemnej zależności zgodnie z kryterium „cel – środek do jego osiągnięcia”. Celowi generalnemu przypisano kierunki działań oraz wskazano tzw. przedsięwzięcia, które stanowią podstawę do realizacji programu.
- 3. Określenie wskaźników realizacji** - które umożliwiły wskazanie stopnia realizacji założonych celów Programu. Założono, iż wskaźniki realizacji wskazują zakładaną wartość do osiągnięcia w horyzoncie czasowym do 2021 roku. Monitoring i ewaluacja stopnia realizacji będą dokonywane przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, na podstawie zarządzenia Kierownika. Program będzie obowiązywał do 2021, a pierwsza cenzura ewaluacyjna zostanie dokonana w 2018 roku.

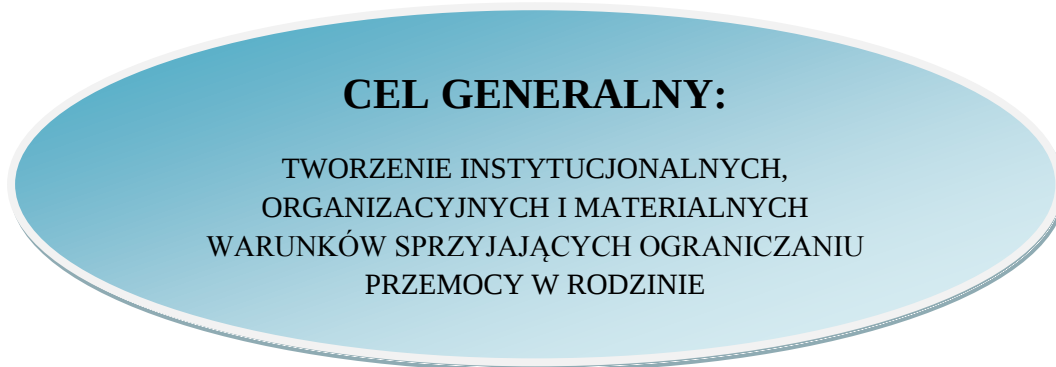
Sposób oznaczania struktury celów w programie (...) ukazuje schemat:

CEL GENERALNY	KIERUNEK DZIAŁAŃ 1	PRZEDSIĘWZIĘCIE 1
		PRZEDSIĘWZIĘCIE 2
	KIERUNEK DZIAŁAŃ 2	PRZEDSIĘWZIĘCIE 1
		PRZEDSIĘWZIĘCIE 2
	KIERUNEK DZIAŁAŃ 3	PRZEDSIĘWZIĘCIE 1
		PRZEDSIĘWZIĘCIE 2

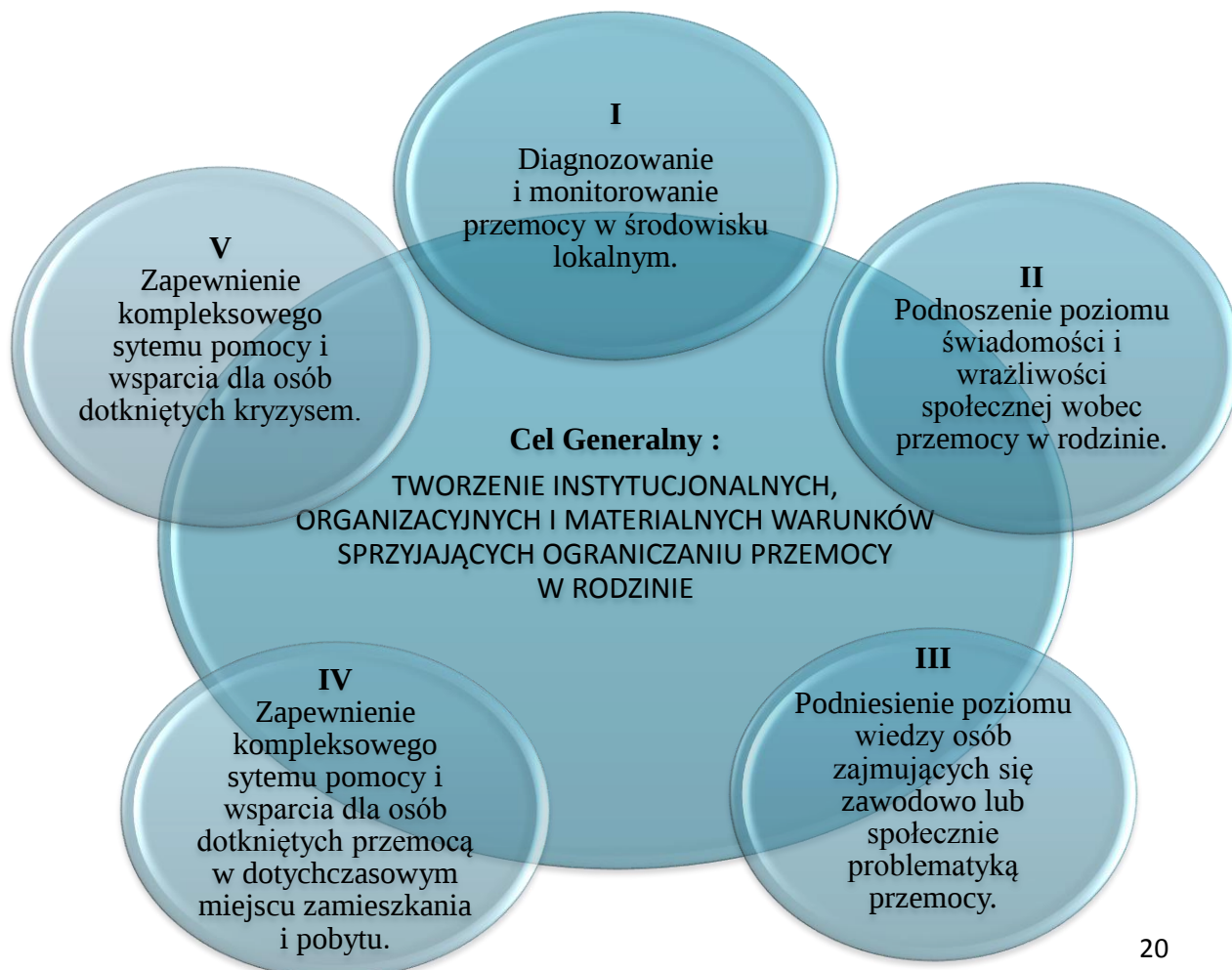
5. Identyfikacja celu generalnego i priorytetów

Diagnoza problemów i zjawisk społecznych, przesłanki i dyrektywy płynące z różnych poziomów planowania i zarządzania rządowego i samorządowego oraz cel generalny są podstawą wyznaczania priorytetów powyższego programu w zakresie lokalnej polityki społecznej.

Wyniku przeprowadzonych analiz oraz konsultacji przyjęto za cel generalny:

Diagnoza zjawiska przemocy oraz wyznaczony cel generalny Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy stanowiły podstawę wyznaczania priorytetów, na których koncentrowane będą działania do roku 2021.

CEL GENERALNY TWORZENIE INSTYTUCJONALNYCH, ORGANIZACYJNYCH I MATERIALNYCH WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH OGRAŃCZANIU PRZEMOCY W RODZINIE	KIERUNEK DZIAŁANIA		Przedsięwzięcia	
	K1	Diagnozowanie i monitorowanie przemocy w środowisku lokalnym.	P1	Opracowanie diagnozy przemocy w środowisku lokalnym w oparciu o analizę wtórną danych zastanych (desk research).
			P2	Przeprowadzenie badania ankietowego CAWI.
			P3	Cykliczny monitoring zjawiska przemocy w środowisku lokalnym
	K2	Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.	P1	Prowadzenie zajęć edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców gminy.
			P2	Opracowywanie i publikowanie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy i instytucji udzielających pomocy (plakaty, ulotki, artykuły).
			P3	Realizacja działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą.
			P4	Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową, we współpracy z Centrum Kultury, szkołami, placówkami oświatowo – wychowawczymi itp.
			P5	Współpraca ze związkami wyznaniowymi, kościołami w zakresie przeciwdziałania przemocy
	K3	Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	P1	Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.
			P2	Zapewnienie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.
			P3	Zabezpieczenie przed skutkami wypalenia zawodowego – realizacja superwizji.
			P4	Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególnie trudnych sytuacjach.
	K4	Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w dotychczasowym miejscu zamieszkania i pobytu.	P1	Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.)
			P2	Realizacja pracy socjalnej z ofiarami przemocy.
			P3	Zapewnienie dostępu do grup wsparcia dla osób doznających przemocy.
			P4	Zapewnienie bezpiecznego schronienia rodzinom dotkniętym przemocą.
			P5	Realizacja opracowanej jednolitej procedury postępowania podczas interwencji kryzysowej wobec osoby doznającej przemocy.
			P6	Realizacja pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży – ofiar i świadków przemocy w rodzinie (Punkt Informacyjno – Konsultacyjny)

	K5	Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych kryzysem.		dla Osób uzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie)
			P7	Pomoc w uzyskaniu dostępu do uczestnictwa w programach terapeutycznych kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.
			P1	Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne , rodzinne, socjalne, prawne itp.)
			P2	Realizacja pracy socjalnej dla osób/rodzin w kryzysie.
			P3	Pomoc w dostępności do programów pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży – z rodzin kryzysowych.
			P4	Zapewnienie rodzinom dostępu do mediacji.
			P5	Edukacja w zakresie skutecznych sposobów w zakresie rozwiązywania konfliktów (dla „pomagaczy”).
			P6	Kontynuacja działalności grupy socjalizacyjnej dla dzieci i młodzieży oraz treningu kompetencji wychowawczych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz właściwego funkcjonowania ich rodzinnego środowiska.

6. Wskaźniki realizacji

K1 - Diagnozowanie i monitorowanie przemocy w środowisku lokalnym.

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	Wartość kumulatywna 2017-2021	Źródło weryfikacji
Opracowanie diagnozy przemocy w środowisku lokalnym w oparciu o analizę wtórną danych zastanych (desk research).	Liczba przeprowadzonych diagnoz	5	Badania własne GOPS
Przeprowadzenie badania ankietowego CAWI.	Liczba przeprowadzonych badań ankietowych	3	Badania własne GOPS
Cykliczny monitoring zjawiska przemocy w środowisku lokalnym	Liczba przeprowadzonych badań ewaluacyjnych	5	Badania własne GOPS
Liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie	Liczba sprawozdań	5	Badania własne GOPS
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	Liczba sprawozdań	5	Badania własne GOPS
Liczba sprawców przemocy domowej	Liczba sprawozdań	5	Badania własne GOPS
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu i środków odurzających	Liczba sprawozdań	5	Badania własne GOPS
Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”	Liczba sprawozdań	5	Badania własne GOPS

<i>K2 - Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie</i>			
Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	Wartość kumulatywna 2017-2021	Źródło weryfikacji
Prowadzenie zajęć edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców gminy.	Liczba przeprowadzonych zajęć	15	sprawozdanie ze spotkań/prelekcji i/lub lista obecności
Opracowywanie i publikowanie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy i instytucji udzielających pomocy	Liczba publikacji online i/lub drukowanych	30	zrzut ze strony www i/lub wydruk
Realizacja działań profilaktycznych mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową.	Liczba przeprowadzonych zajęć	30	sprawozdanie z zajęć i/lub lista obecności
Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową, we współpracy z Centrum Kultury i szkołami, placówkami oświatowo – wychowawczymi itp.	Liczba wydarzeń o charakter integracyjnym i/lub sportowych skierowanych do rodzin zagrożonych przemocą	25	sprawozdanie

<i>K3 - Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy</i>			
Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	Wartość kumulatywna 2017-2021	Źródło weryfikacji
Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	Liczba przeprowadzonych spotkań z ekspertem/doradcą	10	sprawozdanie z zajęć i/lub lista obecności
Zapewnienie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	Liczba przeprowadzonych szkoleń	10	sprawozdanie
Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególnie trudnych sytuacjach.	Liczba przeprowadzonych spotkań zespołu interdyscyplinarnego	20	sprawozdanie
Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególnie trudnych sytuacjach.	Liczba osób objęta działaniem zespołu	95	sprawozdanie

K4- Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w dotychczasowym miejscu zamieszkania i pobytu.

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	Wartość kumulatywna 2017-2021	Źródło weryfikacji
Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.	Liczba punktów dla osób dotkniętych przemocą	1	sprawozdanie i/lub lista obecności
Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.	Liczba osób objęta wsparciem punktu	75	sprawozdanie i/lub lista obecności
Realizacja pracy socjalnej z ofiarami przemocy.	Liczba osób objęta pracą socjalną	40	sprawozdanie i/lub lista obecności
Realizacja pomocy psychologicznej i/lub d psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – ofiar i świadków przemocy w rodzinie.	Liczba rodzin z dziećmi objęta pomocą psychologiczną i/lub psychoterapeutyczną	40	sprawozdanie

K5- Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych kryzysem

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	Wartość kumulatywna	Źródło weryfikacji
Edukacja w zakresie skutecznych sposobów w zakresie rozwiązywania konfliktów (dla „pomagaczy”)	Liczba przeprowadzonych spotkań	5	sprawozdanie
Realizacja warsztatów mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba przeprowadzonych warsztatów	10	sprawozdanie

6. Harmonogram realizacji

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	ROK REALIZACJI				
		2017	2018	2019	2020	2021
Opracowanie diagnozy przemocy w środowisku lokalnym w oparciu o analizę wtórną danych zastanych (desk research).	Liczba przeprowadzonych diagnoz	X	X	X	X	X
Przeprowadzenie badania ankietowego CAWI.	Liczba przeprowadzonych badań ankietowych	-	X	-	-	X
Cykliczny monitoring zjawiska przemocy w środowisku lokalnym	Liczba przeprowadzonych badań ewaluacyjnych	X	X	X	X	X
Liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie	Liczba sprawozdań	X	X	X	X	X
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	Liczba sprawozdań	X	X	X	X	X
Liczba sprawców przemocy domowej	Liczba sprawozdań	X	X	X	X	X
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu i środków odurzających	Liczba sprawozdań	X	X	X	X	X
Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”	Liczba sprawozdań	X	X	X	X	X

K2 - Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie						
Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	ROK REALIZACJI				
		2017	2018	2019	2020	2021
Prowadzenie zajęć edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców gminy.	Liczba przeprowadzonych zajęć	X	X	X	X	X
Opracowywanie i publikowanie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy i instytucji udzielających pomocy	Liczba publikacji online i/lub drukowanych	X	X	X	X	X
Realizacja działań profilaktycznych mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą .	Liczba przeprowadzonych zajęć	X	X	X	X	X
Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową, we współpracy z Centrum Kultury i szkołami, placówkami oświatowo – wychowawczymi itp.	Liczba wydarzeń o charakter integracyjnym i/lub sportowych skierowanych do rodzin zagrożonych przemocą	X	X	X	X	X

<i>K3- Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.</i>						
Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	ROK REALIZACJI				
		2017	2018	2019	2020	2021
Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	Liczba przeprowadzonych spotkań z ekspertem/doradcą	X	X	X	X	X
Zapewnienie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	Liczba przeprowadzonych szkoleń	X	X	X	X	X
Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególnie trudnych sytuacjach.	Liczba przeprowadzonych spotkań zespołu interdyscyplinarnego	X	X	X	X	X
Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególnie trudnych sytuacjach.	Liczba rodzin objęta działaniem zespołu	X	X	X	X	X

K4 Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w dotychczasowym miejscu zamieszkania i pobytu.

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	ROK REALIZACJI				
		2017	2018	2019	2020	2021
Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.	Liczba Punktów Informacji, Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą	X	X	X	X	X
Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.	Liczba osób objęta wsparciem punktu	X	X	X	X	X
Realizacja pracy socjalnej z ofiarami przemocy.	Liczba osób objęta pracą socjalną	X	X	X	X	X
Zapewnienie bezpiecznego schronienia rodzinom dotkniętych przemocą.	Liczba mieszkań/pomieszczeń wspieranych dla osób doznających przemocy	X	X	X	X	X
Realizacja pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży – ofiar i świadków przemocy w rodzinie (PPP)	Liczba rodzin z dziećmi objęta pomocą psychologiczną	X	X	X	X	X

K5- Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych kryzysem

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	ROK REALIZACJI				
		2017	2018	2019	2020	2021
Edukacja w zakresie skutecznych sposobów w zakresie rozwiązywania konfliktów (dla „pomagaczy”)	Liczba przeprowadzonych spotkań	X	X	X	X	X
Realizacja warsztatów mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba przeprowadzonych warsztatów	X	X	X	X	X

7. Źródła finansowania

<i>K1-Diagnozowanie i monitorowanie przemocy w środowisku lokalnym.</i>		
Nazwa działania	Podmioty odpowiedzialne	Źródło finansowania
Opracowanie diagnozy przemocy w środowisku lokalnym w oparciu o analizę wtórną danych zastanych (desk research).	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Przeprowadzenie badania ankietowego CAWI.	GOPS	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Cykliczny monitoring zjawiska przemocy w środowisku lokalnym	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie	Liczba sprawozdań	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	Liczba sprawozdań	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Liczba sprawców przemocy domowej	Liczba sprawozdań	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu i środków odurzających	Liczba sprawozdań	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”	Liczba sprawozdań	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej

K2 -Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie		
Nazwa działania	Podmioty odpowiedzialne	Źródło finansowania
Prowadzenie zajęć edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców gminy.	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Opracowywanie i publikowanie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy i instytucji udzielających pomocy (plakaty, ulotki, broszury).	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Realizacja działań profilaktycznych mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową.	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową, we współpracy z Centrum Kultury i szkołami, placówkami oświatowo – wychowawczymi itp.	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej

K3 - Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy		
Nazwa działania	Podmioty odpowiedzialne	Źródło finansowania
Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Zapewnienie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególnie trudnych sytuacjach.	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej

<i>K4-Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w dotychczasowym miejscu zamieszkania i pobytu.</i>		
Nazwa działania	Podmioty odpowiedzialne	Źródło finansowania
Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.)	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Informacyjny – Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Realizacja pracy socjalnej z ofiarami przemocy.	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Zapewnienie bezpiecznego schronienia rodzinom dotkniętych przemocą.	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny,	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Realizacja pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży – ofiar i świadków przemocy w rodzinie	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Informacyjny – Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej

<i>K5 Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych kryzysem</i>		
Nazwa działania	Podmioty odpowiedzialne	Źródło finansowania
Edukacja w zakresie skutecznych sposobów w zakresie rozwiązywania konfliktów (dla "pomagaczy").	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny,	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Realizacja warsztatów mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny,	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej

8. Monitoring i ewaluacja

Monitoring to systematyczne określanie dynamiki zmian danego zjawiska. Monitoring rozumiany jest jako proces systematycznego zbierania i analizowania danych ilościowych i jakościowych dotyczących prowadzonych działań, wdrażanych projektów tak w aspekcie finansowym jak i rzeczowym. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i wytyczonymi celami.

Monitoring i ewaluacja zapisów programowych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Ewaluacja jest częścią procesu podejmowania decyzji, który to polega na wydawaniu opinii o wartości działania poprzez systematyczne, jawne zbieranie i analizowanie o nim informacji w odniesieniu do przyjętych celów, kryteriów i wartości. Ewaluację programu należy rozumieć jako systematyczne zbieranie informacji na temat działań, charakterystyki i efektów programu, poprawy jej skuteczności oraz/lub wsparcia procesu decyzyjnego dotyczącego przyszłego programowania⁴.

Cele prowadzenia ewaluacji można ująć w czterech zasadniczych punktach:

1. kontrola nad działaniem władz publicznych oraz zwiększanie przejrzystości tych działań,
2. zwiększanie skuteczności i efektywności projektów i programów podejmowanych przez sektor publiczny;
3. kształtowanie kierunków i priorytetów działalności sektora publicznego,
4. poznawanie mechanizmów programów i projektów⁵.

Realizacja działań przewidzianych w celach powyższego dokumentu odbywać się będzie, w ramach kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych gminy.

⁴ T. Kierzkowski, Ocena (ewaluacja) programów i projektów o charakterze społeczno-gospodarczym w kontekście przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, Warszawa 2002, s. 19–20.

⁵ Tamże, str. 11

Potwierdzeniem osiągnięcia wskaźników realizacji działań, będzie coroczne sprawozdanie z realizacji programu. Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

– **Zespół wdrażający program:**

Monitoring programu /na podst. zarządzenie Kierownika/ wykonywany będzie przez pracowników GOPS we współpracy z Przewodniczącym Zespołu Interdyscyplinarnego i jego zastępcą, którzy o swoich działaniach informować też będą na bieżąco pozostałych członków ZI na posiedzeniach zespołu **Roczna ocena wdrażania programu:**

Zespół wdrażający program winien się zbierać przynajmniej raz w roku w celu oceny poziomu wdrożenia poszczególnych celów i kierunków działań zawartych w niniejszym dokumencie. Zespół powinien przedstawić swoją ocenę Wójtowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

9. Spis tabel, map i wykresów

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Bolesław w 2015 roku wg miejscowości	6
Tabela 2. Struktura wieku ekonomicznego mieszkańców Gminy Bolesław w latach 2014-2015	7
Mapa 1. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców danej miejscowości w 2015 roku	7
Mapa 2. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców danej miejscowości w 2015 roku	8
Wykres 1. Procedura „Niebieskie Karty” w Gminie Bolesław	9
Wykres 2. Udział procentowy reprezentatywnej młodzieży szkolnej, wg klasy	11
Wykres 3. Struktura rodziny badanej młodzieży szkolnej	11
Wykres 4. Czy czujesz się bezpiecznie wśród najbliższej rodziny?	12
Wykres 5. W jaki sposób rodzice okazują zainteresowania Twoimi sprawami?	12
Wykres 6. Jak zareagowaliby rodzice/opiekunowie według Ciebie, gdyby dowiedzieli się, że np. paliłeś/aś, /piłeś/aś?	13
Wykres 7. Co oznacza dla Ciebie przemoc?	13
Wykres 8. Czy doświadczyłeś/łaś przemocy w Twojej rodzinie?	14
Wykres 9. Jak często doznajesz przemocy?	14
Wykres 10. Czy byłeś/łaś świadkiem przemocy w Twojej rodzinie?	14
Wykres 11. Jak często byłeś/aś świadkiem przemocy?	15
Wykres 12. Proszę wskazać najważniejsze problemy społeczne w Bolesławiu wywierające największy wpływ na jakość życia w Bolesławiu (wskaz trzy najważniejsze problemy)	16
Wykres 13. Wskaż główne problemy społeczne występujące w Bolesławiu	17
Wykres 14. Czy według Pani/Pana miejsce Pani/Pana zamieszkania, Gmina Bolesław jest bezpieczne/a?	17
Wykres 15. Ocena miejsca zamieszkania pod różnym względem (wybrane)	18